

คู่มือ

การปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

พ.ศ.๒๕๖๒

คำนำ

ตามมาตรา ๒๗๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้มีประมวลจริยธรรมเพื่อกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท โดยให้มีกลไกและระบบในการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จึงมีข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารองค์กรและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในการยกระดับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณธรรมและความโปร่งใส และยังเป็น “มาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ที่หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศจะต้องดำเนินการอีกด้วย สถาบันฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนฉบับนี้ขึ้น

คู่มือการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนเล่มนี้ ได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ มาอธิบายอย่างละเอียด โดยนำหลักการและแนวคิดที่เป็นสากลพร้อมแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน และผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และพัฒนา ให้เป็นหน่วยงานที่เป็นผู้นำด้านจริยธรรมและความโปร่งใสต่อไป

(นายพิสิฐ รังสฤษฏ์วุฒิกุล)

ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

สารบัญ

	หน้า
๑. มาตรฐานจริยธรรม	๑
- มาตรฐานจริยธรรม	๑
- มาตรฐานจริยธรรมขององค์กร	๑
- กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม	๒
- ขั้นตอนการลงโทษ	๓
- การกระทำที่เข้าข่ายผิดประมวลจริยธรรมการดำเนินงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)	๔
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
- ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
- การบริหารเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๖
- นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	๗
- หลักการ ๔ ประการสำหรับการป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
- แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๐
- รายละเอียดในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารเพื่อป้องกัน เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๐
๓. การเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะ	๑๔
๔. การให้ – การรับของขวัญและผลประโยชน์	๑๙
๕. แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน	๒๔
๖. บทสรุป	๓๙

๑. มาตรฐานจริยธรรม

มาตรฐานจริยธรรม

เพื่อแสดงเจตนารมณ์ในการดำเนินกิจการอย่างโปร่งใส มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จึงกำหนดให้มีประมวลจริยธรรมการดำเนินงาน ตามข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงาน พ.ศ.๒๕๕๕ ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติสำหรับ กรรมการ ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานทุกคนและได้กำหนดให้มีการเผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลักที่ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในหลัก ๙ ประการ ดังนี้

๑. การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
๒. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อ
๓. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
๔. การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
๕. การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
๖. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
๗. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
๘. การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๙. การยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กร

มาตรฐานจริยธรรมขององค์กร

๑. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานทุกคน ต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๒. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงาน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ

๓. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นพลเมืองดี เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๔. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องไม่ประพฤติตนอันก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อเกียรติภูมิของตำแหน่งหน้าที่

๕. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเสียสละ ทุ่มเทศปัญญา ความรู้ความสามารถให้บรรลุตามผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ และประชาชน

๖. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องมุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของ ประชาชนด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว และมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานและ ประชาชน

๗. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพเรียบร้อย และมีอัธยาศัย

๘. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับโดยผู้ปฏิบัติงานจะกระทำต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และได้รับ อนุญาตจากผู้อำนวยการหรือคณะกรรมการหรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

๙. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องรักษาและเสริมสร้างความสามัคคีระหว่าง ผู้ร่วมงาน พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทางที่ชอบ

๑๐. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหา ประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม ตลอดจนไม่รับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ร้องเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อ ประโยชน์ต่างๆ อันอาจเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยาหรือ การให้ตามประเพณี

๑๑. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องประพฤติตนให้สามารถทำงานร่วมกับ ผู้อื่นด้วยความสุภาพมีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์อันดี ต้องไม่ปิดบังข้อมูลที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ของเพื่อนร่วมงานและไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน

กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

๑. กรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานต้องประพฤติปฏิบัติและวางตนอยู่ในกรอบ ประมวลจริยธรรมนี้อย่างเคร่งครัด ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรแก่การยกย่องให้เป็นที่ดี

ประจักษ์ต่อสาธารณชนทั่วไป ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติตนของกรรมการ ผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมนี้

๒. กรณีมีการร้องเรียนหรือปรากฏเหตุว่ามีผู้ปฏิบัติงานประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

กรณีมีการร้องเรียนหรือปรากฏเหตุว่า ผู้อำนวยการ ประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ให้คณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการ

กรณีการร้องเรียนหรือปรากฏเหตุว่า กรรมการคนหนึ่งคนใด ประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ให้กรรมการที่เหลืออยู่ เป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการ

การร้องเรียนนั้น ผู้ร้องเรียนจะต้องลงลายมือชื่อในหนังสือร้องเรียนด้วย ในกรณีที่ผู้ร้องเรียนมิได้ลงลายมือชื่อในหนังสือร้องเรียนดังกล่าว มิให้ถือว่าเป็นหนังสือร้องเรียนที่ขอด้วยข้อบังคับนี้ และไม่จำเป็นต้องทำการสืบสวนสอบสวนแต่อย่างใด

๓. การดำเนินการตามข้อ ๒ ให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรม

๔. หากดำเนินการสอบสวนตามข้อ ๓ แล้วไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๒ สั่งยุติเรื่อง แต่หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ให้ผู้รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๒ สั่งลงโทษผู้ฝ่าฝืนตามประมวลจริยธรรมนี้

๕. การดำเนินการทางจริยธรรมตามข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ ให้นำแนวทางและวิธีการสอบสวนตามข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๑ ของสถาบัน มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๖. การสั่งการของผู้รับผิดชอบดำเนินการตามข้อ ๔ ให้ถือเป็นที่สุด เว้นแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังที่อาจทำให้ผลการสั่งการนี้เปลี่ยนแปลงไป

ขั้นตอนการลงโทษ

๑. เมื่อมีการดำเนินการสอบสวนทางจริยธรรมและมีการสั่งการลงโทษตามข้อ ๓ ให้สถาบันดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

หากกรณีตามวรรคหนึ่ง เป็นการสั่งลงโทษกรรมการ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องไปยังรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร

๒. การประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ จะถือเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาจากพฤติกรรมการฝ่าฝืน ความจงใจหรือเจตนา มูลเหตุจูงใจ ความสำคัญและระดับตำแหน่งตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฝ่าฝืน อายุ ประวัติและความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืน และเหตุอื่นอันควรนำมาประกอบพิจารณา

๓. การประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีอันมิใช่เป็นความผิดทางวินัยหรือความผิดอาญา ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณีเพื่อให้มีการแก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องหรือตักเตือน หรือนำไปประกอบพิจารณาแต่งตั้ง การเข้าสู่ตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการพิจารณาความดีความชอบ หรือการสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนนั้นปรับปรุงตนเองหรือได้รับการพัฒนา แล้วแต่กรณี

๔. ในกรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

การกระทำที่เข้าข่ายผิดประมวลจริยธรรมการดำเนินงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

คณะกรรมการสถาบัน ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามและส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) การกระทำต่อไปนี้เป็นการทำผิดประมวลจริยธรรมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๑. ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๒. แนะนำ ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๓. ละเลยเพิกเฉยเมื่อพบเห็นการฝ่าฝืนหรือการไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในกรณีที่ตนทราบหรือควรทราบเนื่องจากเกี่ยวข้องกับงานภายใต้ความรับผิดชอบของตน

๔. ไม่ให้ความร่วมมือหรือขัดขวางการสืบสวน สอบสวนหาข้อเท็จจริงที่อ้างว่าได้มีการฝ่าฝืนหรือการไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๕. การกระทำอันไม่เป็นธรรมต่อผู้อื่น เนื่องจากการที่ผู้นั้นรายงานการไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นเท็จ

ทั้งนี้ ผู้ที่ทำผิดประมวลจริยธรรมการดำเนินงานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จะต้องได้รับการพิจารณาโทษทางวินัยตามข้อบังคับที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กำหนดไว้ นอกจากนี้ อาจได้รับโทษตามกฎหมาย หากการกระทำนั้นผิดกฎหมาย

๒. ผลประโยชน์ทับซ้อน^๑

บทนำ

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็น การทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่น ๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการอนุมัติการออกใบอนุญาตประกอบกิจการใด ๆ หรือแลกเปลี่ยนกับการละเว้น การยกเว้น หรือการจัดการประมุขทรัพย์สินของรัฐเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพวกพ้อง ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นอกจากผู้ที่จงใจกระทำความผิดยังมีผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนา หรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาหรือเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญาผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประทุติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

ความหมายผลประโยชน์ทับซ้อน

คำว่า Conflict of Interests มีการใช้ไว้หลายคำ เช่น “ผลประโยชน์ทับซ้อน” “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

^๑ บทที่ ๔ การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน, คู่มือ: การพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการจริยธรรม, ๒๕๕๔

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐ ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๐๐-๑๐๓

โดยทั่วไป ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง “ความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” กล่าวคือ เป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ส่วนตนอยู่และได้ใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม มีหลากหลายรูปแบบไม่จำกัดอยู่ในรูปของตัวเงิน หรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สิน มีลักษณะ ๗ ประการ ดังนี้

๑. **หาประโยชน์ให้ตนเอง** คือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทตัวเองได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน เป็นต้น

๒. **รับผลประโยชน์** คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วรับไม้กอล์ฟเป็นของกำนัลจากร้านค้า เป็นต้น

๓. **ใช้อิทธิพล** เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม

๔. **ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน** เช่น การใช้รถยนต์ หรือคอมพิวเตอร์ของราชการทำงานส่วนตัว เป็นต้น

๕. **ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ** เช่น รู้ว่าราชการจะตัดถนน จึงรีบไปซื้อที่ดินในบริเวณดังกล่าวตักหน้าไว้ก่อน เป็นต้น

๖. **รับงานนอก** ได้แก่ การเปิดบริษัททำธุรกิจซ้อนกับหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่ เช่น เป็นนักบัญชีแต่รับงานส่วนตัวจนไม่มีเวลาทำงานบัญชีในหน้าที่ให้กับหน่วยงาน เป็นต้น

๗. **ทำงานหลังออกจากตำแหน่ง** คือการไปทำงานให้กับผู้อื่นหลังจากที่ทำงานเดิม โดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลจากที่เดิมมาชิงงาน หรือเอาประโยชน์โดยไม่เป็นธรรม เช่น เอาความรู้ในนโยบายและแผนของธนาคารประเทศไทยไปช่วยธนาคารเอกชนอื่น ๆ หลังจากเกษียณ เป็นต้น

การบริหารเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

หน่วยงานภาครัฐต้องจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างโปร่งใส และพร้อมรับผิดชอบ มิฉะนั้นจะบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ปัจจุบันขอบเขตของผลประโยชน์ทับซ้อนขยายมากกว่าเดิม เนื่องจากมีการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ทำให้มีความสัมพันธ์ซับซ้อน ซ้อนทับ มากขึ้น

หน่วยงานต้องขจัดความเข้าใจผิดที่ว่าผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นเรื่องผิดในตัวมันเอง มิฉะนั้นคนก็จะพยายามปกปิด จนทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและส่วนรวม เมื่อ

เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในการทำงานหรือการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำไปสู่การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ หรือแม้แต่การทุจริตคอร์รัปชัน หรือ ฉ้อราษฎร์บังหลวง ดังนั้น การจัดให้มีแนวทางการบริหารเพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนจะสร้างประโยชน์มากมายแก่หน่วยงานของรัฐ ในด้านต่าง ๆ เช่น

- ลดการทุจริตประพฤติมิชอบ
- สามารถแก้ข้อกล่าวหาเรื่องความลำเอียงได้ง่าย
- แสดงความยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล
- ประชาชนเชื่อมั่นว่าหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม และไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง

นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

ผลประโยชน์ส่วนตัว (private interest)

“ผลประโยชน์” คือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลต่อบุคคล กลุ่ม ไม่ว่าในทางบวกหรือลบ “ผลประโยชน์ส่วนตัว” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการทำงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติ คู่แข่ง ศัตรู เมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์ เมื่อนั้นก็ถือว่ามีความเกี่ยวเนื่องผลประโยชน์ส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์ส่วนตัว มี ๒ ประเภท คือ ที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) และที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (nonpecuniary)

๑. *ผลประโยชน์ส่วนตัวที่เกี่ยวกับเงิน* ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ดิน หุ้น ตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงานรวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลด ของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่น ๆ
๒. *ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน* เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม ลัทธิ แนวคิด มักอยู่ในรูปความลำเอียง อคติ เลือกรักที่รักมากกว่าที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

หน้าที่สาธารณะ (public duty) หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐคือ การให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนอื่น ๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษา อาสาสมัคร

ผลประโยชน์สาธารณะ คือประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล และไม่ใช่ผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้น เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคน สามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้ โดย

๑. ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
๒. ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
๓. ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมามีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
๕. หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
๖. หลีกเลี่ยงการกระทำ กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
๗. หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
๘. ปกป้องข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
๙. ไม่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

ผลประโยชน์ทับซ้อน มี ๓ ประเภท คือ

๑. **ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual)** มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น
๒. **ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent)** เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามี แต่จริง ๆ อาจไม่มีก็ได้ ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่น ๆ รับรู้และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง
๓. **ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential)** ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบัน อาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

หน้าที่ทับซ้อน (conflict of duty) หรือ**ผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (competing interests)** มี ๒ ประเภท

ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงานด้วย ปัญหาจะเกิดเมื่อไม่

สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจน แต่ก็ยังมีปัญหาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีกำลังคนน้อยหรือมีเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้นที่สามารถทำงานบางอย่างที่คนอื่น ๆ ทำไม่ได้ คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยห่วงปัญหานี้กันเพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้น ทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสียคือ ถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประพฤติมิชอบหรือความลำเอียง ออกดีต่อคนบางกลุ่มควรถือว่าหน้าที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วย เพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกัน นั่นคือการตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลางและกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถนำมาจัดการกับหน้าที่ทับซ้อนได้

หลักการ ๔ ประการสำหรับการป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. **ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ** การทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นหน้าที่หลักที่ต้องตัดสินใจและให้คำแนะนำภายในกรอบกฎหมายและนโยบาย จะต้องทำงานในขอบเขตหน้าที่พิจารณาความถูกต้องไปตามเนื้อผ้า ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตนมาแทรกแซง รวมถึงความเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคล ปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติลำเอียงด้วยเรื่องศาสนา อาชีพ จุดยืนทางการเมือง เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ไม่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องมีจริยธรรมด้วย

๒. **สนับสนุนความโปร่งใสและความพร้อมรับผิด** การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัยกระบวนการแสวงหา เปิดเผยและจัดการที่โปร่งใส นั่นคือ เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ และมีความพร้อมรับผิดมีวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดทะเบียนผลประโยชน์ โยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน การเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้กระบวนการอย่างเปิดเผย ทั่วหน้า จะทำให้เจ้าหน้าที่ร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

๓. **ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง** การแก้ปัญหาหรือจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนจะสะท้อนถึงความยึดหลักคุณธรรมและความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่และองค์กร การจัดการต้องอาศัยข้อมูลนำเข้าจากทุกระดับในองค์กร ฝ่ายบริหารต้อง

รับผิดชอบเรื่องการสร้างระบบและนโยบาย และเจ้าหน้าที่ก็มีความรับผิดชอบต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนมี เจ้าหน้าที่ต้องจัดการกับเรื่องส่วนตนเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดเท่าที่ทำได้ และหัวหน้าหน่วยงานก็ต้องเป็นแบบอย่างด้วย

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร หัวหน้าหน่วยงานต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ซึ่งต้องอาศัยวิธีการดังนี้

(๑) ให้ข้อเสนอแนะและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และการปฏิบัติ รวมถึงการใช้กฎเกณฑ์ที่มีในสภาพแวดล้อมการทำงาน

(๒) ส่งเสริมให้มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยและมีการเสวนาแลกเปลี่ยนเพื่อให้เจ้าหน้าที่สบายใจในการเปิดเผยและหารือเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในที่ทำงาน

(๓) ปกป้องกันไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่เปิดเผยเพื่อมิให้มีผู้นำไปใช้ในทางที่ผิด

(๔) ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตามในเวลาเดียวกันก็ต้องสร้างระบบโดยการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

(๕) มาตรฐานในการส่งเสริมความซื่อตรงต่อหน้าที่โดยรวมไว้ในข้อกำหนดทางจริยธรรม

(๖) กระบวนการระบุความเสี่ยงและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

(๗) กลไกความพร้อมรับผิดชอบทั้งภายในและภายนอก

(๘) วิธีการจัดการ (รวมถึงการลงโทษ) ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องทำตามกฎระเบียบและมาตรฐาน

แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

วงรอบการทำงาน เป็นวิธีการกว้าง ๆ ไม่จำกัดอยู่กับรายละเอียดข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการตามบริบทขององค์กรและกฎหมายได้มี ๖ ขั้นตอนสำหรับการพัฒนาและการปฏิบัติตามนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ระบุว่าผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร

๒. พัฒนานโยบายที่เหมาะสม รวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญหา

๓. ให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่นโยบายการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนให้ทั่วถึงในองค์กร

๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง

๕. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กร และชุมชนทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. บังคับใช้นโยบายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ

รายละเอียดในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารเพื่อป้องกันเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การระบุผลประโยชน์ทับซ้อน

ขั้นตอนแรกคือ การระบุว่าการดำเนินงานของหน่วยงาน มีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้นมีประเภทใดบ้าง เป้าหมายสำคัญคือ องค์กรต้องรู้ว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริงและที่เห็น การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะจะทำให้ระบุจุดเสี่ยงได้ครอบคลุมและทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย การระบุผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ต้องพิจารณานิยามและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

- ตัวอย่างของผลประโยชน์ส่วนตน เช่น ผลประโยชน์ทางการเงิน เศรษฐกิจ (เช่นหนี้) ธุรกิจส่วนตัว ครอบครัว ความสัมพันธ์ส่วนตัว (ครอบครัว ชุมชน ชาติพันธุ์ ศาสนา ฯลฯ) ความสัมพันธ์กับองค์กรอื่น (เอ็นจีโอ สหภาพการค้า พรรคการเมือง ฯลฯ) การทำงานเสริม ความเป็นอิสระ การแข่งขันกับคนอื่น กลุ่มอื่น

- ตัวอย่างของจุดเสี่ยง เช่น การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์ในภาคธุรกิจ การออกใบอนุญาต การให้บริการที่อุปสงค์มากกว่าอุปทาน การกระจายงบประมาณ การปรับการลงโทษ การให้เงิน สิ่งของสนับสนุนช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การตัดสินใจพิพาท ฯลฯ ทั้งนี้ รวมถึงงานที่สาธารณะหรือสื่อมวลชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ

๒. พัฒนากลยุทธ์และตอบสนองอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบประการหนึ่งในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็คือ ความตระหนักของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละคน ดังนั้นกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างความรับผิดชอบขององค์กรและสมาชิกในองค์กร และยังคงทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สามารถรู้ได้ว่าเมื่อใดมีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นและในแบบใด (แบบเกิดขึ้นจริง แบบที่เห็น หรือแบบเป็นไปได้ เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนและบันทึกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการจัดการ ติดตามประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้

๓. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และหัวหน้างานระดับสูง

เพื่อให้การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพ ต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ในองค์กร เอกชนที่มาทำสัญญา อาสาสมัคร หัวหน้างานระดับสูง และกรรมการบริหาร การให้ความรู้จะเริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศ และมีอย่างต่อเนื่องในระหว่างทำงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนควรสามารถเข้าถึงนโยบายและข้อมูลที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถระบุและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ส่วนตัวผู้บริหารเองก็ต้องรู้วิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

ขั้นตอนแรกของการให้ความรู้ คือ สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อน ผลประโยชน์ทับซ้อนใดเกิดขึ้นบ่อยในองค์กร อะไรคือจุดเสี่ยงที่ระบุในนโยบาย รวมถึงความแตกต่างของความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ควรให้เอกสารบรรยายพร้อมตัวอย่างที่ชัดเจนสำหรับการระบุและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน โดยเน้นตรงที่เป็นจุดเสี่ยงมาก ๆ เช่น การติดต่อ การร่วมทำงานกับภาคเอกชน การแลกเปลี่ยนบุคลากรกับภาคเอกชน การแปรรูป การลดขั้นตอนและกระจายอำนาจ ความสัมพันธ์กับเอ็นจีโอ และกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น

นอกจากการให้ความรู้แล้ว ความตื่นตัวและเอาใจใส่ของผู้บริหาร รวมถึงกลยุทธ์การจัดการที่มีประสิทธิภาพจะมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม การสร้างความตื่นตัวและความเอาใจใส่จะช่วยในการแสวงหาจุดเสี่ยงและพัฒนาวิธีการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อไป

๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง

การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความทุ่มเทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับบริหาร ซึ่งต้องแสดงภาวะผู้นำ สนับสนุนนโยบายและกระบวนการอย่างแข็งขันสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน และให้ความช่วยเหลือแก้ไข ผู้บริหารมีความสำคัญเนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะคำนึงถึงสิ่งที่ผู้บริหารให้ความสนใจ โดยผู้บริหารต้อง

- (๑) พิจารณามีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ว่าหน่วยงานมีปัญหามผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่
- (๒) ชั่งน้ำหนักประโยชน์ขององค์กร ประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์สาธารณะ และพิจารณาว่าอะไรคือวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการหรือแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๓) พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ รวมถึงระดับและลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรวมถึงลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน

๕. สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย

ประเด็นสำคัญคือ ภาพลักษณ์ขององค์กรในการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากไม่ว่าจะสามารถจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีเพียงใด ถ้าผู้มีส่วนได้เสียรับรู้เป็นตรงกันข้าม ผลเสียที่เกิดขึ้นก็เลวร้ายไม่แพ้กัน

การทำงานกับองค์กรภายนอกไม่ว่าเป็นเอ็นจีโอหรือภาคธุรกิจองค์กรต้องระบุดูจุดเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อนก่อน และพัฒนาวิธีป้องกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูลภายใน หรือโอกาสการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ และต้องแจ้งแก่องค์กรภายนอกให้ทราบนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนและผลที่ตามมา หากไม่ปฏิบัติตามนโยบาย เช่น ยกเลิกสัญญา หรือดำเนินการตามกฎหมายบางองค์กรภาครัฐจะอาศัยจริยธรรมธุรกิจเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับหน้าที่และความพร้อมรับผิดชอบที่ผู้ทำธุรกิจมีกับหุ้นส่วนและผู้ทำสัญญาด้วย

นอกจากนี้ ควรสื่อสารแบบสองทางกับองค์กรภายนอก อาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น ให้มีส่วนร่วมในการระบุดูจุดเสี่ยงและร่วมกันพัฒนากลไกป้องกันแก้ไขปัญหา ขอรับฟังความเห็นต่อร่างนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ร่วมทบทวนและปรับปรุงกลไกการแสวงหาและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน วิธีเหล่านี้จะทำให้ได้นโยบายที่สอดคล้องความคาดหวังสาธารณะและได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ในการร่วมกันจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้มีส่วนได้เสียนี้ องค์กรภาครัฐต้องทำให้การตัดสินใจทุกชั้นตอนโปร่งใสและตรวจสอบได้

๖. การบังคับใช้และทบทวนนโยบาย

ระบบการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนต้องได้รับการทบทวนประสิทธิภาพสม่ำเสมอโดยสอบถามข้อมูลจากผู้ใช้ระบบ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เพื่อให้ระบบใช้ได้จริง และตอบสนองต่อสภาพการทำงาน รวมถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความร่วมมือ นอกจากนี้ ยังอาจเรียนรู้จากองค์กรอื่นๆ การแสวงหาการเรียนรู้เช่นนี้ยังเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอีกด้วย การทบทวนควรครอบคลุมจุดเสี่ยงและมาตรการและผลการทบทวนหรือมีการเปลี่ยนแปลงต้องสื่อสารให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้เข้าใจ และปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกัน โดยอาจพัฒนาระบบสนับสนุนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่

๓. การเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะ

การเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะ

ผู้เปิดเผยผลประโยชน์ :

ผู้เปิดเผยเป็นผู้ที่รายงานข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีขอบที่ร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่กระทำโดยมิใช่เพื่อผลประโยชน์สาธารณะ

หลายหน่วยงานขาดการสนับสนุนผู้เปิดเผยการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ โดยแทนที่จะยกย่องชมเชยเจ้าหน้าที่ที่เปิดเผยการประพฤติมิชอบ คดโกง ทุจริต หรือพฤติกรรมอาชญากรรมกลับวิพากษ์วิจารณ์ทางลบ ทำให้สูญเสียความก้าวหน้าในอาชีพและแม้แต่สูญเสียงาน

หลัก (core) ของการปกป้องคุ้มครองพยาน (whistleblowing) ใช้หลักแห่งความรับผิดชอบและ การแสดงออกซึ่งความพร้อมรับผิดชอบให้แก่สาธารณชน การเปิดเผยที่เหมาะสม คือ เมื่อเกิดการกระทำผิดที่ร้ายแรงหรือ เป็นปัญหาความเสียหายสาธารณะ การรายงานการกระทำผิดผิดภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กรต่อสาธารณชนเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด โดยเฉพาะเมื่อช่องทางภายในและกระบวนการบริหารภายในใช้การไม่ได้ หรือขาดประสิทธิภาพ

ทำไมการเปิดเผยจึงทำได้ยาก :

การศึกษาวิจัยพบว่า แม้จะมีการสนับสนุน มีช่องทาง วิธีการผลักดันเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบเสาะ การคดโกงและการกระทำผิด แต่มีหลายองค์ประกอบที่ทำให้การเปิดเผยการกระทำผิดเป็นเรื่องยากสำหรับเจ้าหน้าที่

ปัญหาสำคัญคือ การขัดแย้งกันระหว่างความเที่ยงตรง (Integrity) ของบุคคลกับพันธะสัญญาที่มีต่อส่วนรวม และกับความภักดีต่อเพื่อนหรือองค์กรซึ่งเป็นวัฒนธรรมขององค์กรภาครัฐ

การยึดมั่นในสิ่งถูกต้องและเป็นธรรม ความเที่ยงตรงส่วนบุคคลเป็นค่านิยมที่เป็นหลักคุณธรรมใน มาตรฐานทางจริยธรรม (Code of Conduct) แต่ในทางตรงกันข้าม ความจงรักภักดีเป็นสัญญาที่มีต่อกลุ่มคนและสังคมที่ให้ความสำคัญว่า บุคคลจะผิดสัญญาหรือทรยศต่อเพื่อนไม่ได้ ในยามจำเป็น

ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ทำให้บุคคลไม่กล้ารายงานการกระทำผิดคือ ข้อมูลที่เปิดเผยและผู้เปิดเผยจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความลับ ได้รับการปกป้อง แต่ในทางปฏิบัติผู้เปิดเผยข้อมูลการกระทำผิดมักได้รับการปฏิบัติในทางตรงกันข้าม

การตัดสินใจที่จะเปิดเผยควรจะเป็นพื้นฐานง่ายๆ หลักคือจะต้องปฏิบัติอย่างไร้ข้อสงสัย มีการเปิดเผยการกระทำผิดพร้อมทั้งการ ปกป้องข้อมูลที่รายงานให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้

การส่งสาส์นขององค์กร :

องค์กรจะต้องขับเคลื่อน ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดเผยพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรมและคดโกงว่า เป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องการและข้อมูลของผู้เปิดเผยจะต้องได้รับความเชื่อมั่นว่าถูกปกปิดต้องมีคำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ว่าจะบริหารข่าวสารข้อมูลอย่างไร และจะจัดการอย่างไร เมื่อเผชิญกับกรณีเกี่ยวกับจริยธรรมที่มีแนวโน้มจะทำให้เกิดการกระทำผิด

กฎหมาย ระเบียบ และนโยบาย :

รากฐานของการเปิดเผยการกระทำผิดมาจากกรอบกฎหมาย มาตรฐานทางจริยธรรม รวมทั้งนโยบายขององค์กร ในมาตรฐานทางจริยธรรมจะกำหนดพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐานและข้อแนะนำพฤติกรรมที่ยอมรับให้ปฏิบัติและไม่ยอมรับให้ปฏิบัติ รวมทั้งต้องมีการรายงานการกระทำที่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานด้วย

การเปิดเผยการกระทำผิดเพื่อป้องกันการละเมิดหลักคุณธรรม ต้องมีกลไกการรายงานและการตรวจสอบที่เป็นอิสระ การเปิดเผยการกระทำผิดภายใต้กฎหมายต่าง ๆ นั้นต้องอธิบายได้ด้วยว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร และองค์กรต้องแน่ใจว่าการเปิดเผยจะต้องได้รับการคุ้มครองพยานอย่างเต็มที่

องค์กรควรจะทำอย่างไร :

วิธีที่ดีที่สุด หน่วยงานต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเปิดเผยการกระทำผิดจัดช่องทางอำนวยความสะดวก สนับสนุน และคุ้มครองผู้เปิดเผยการกระทำผิด รวมทั้งคนอื่น ๆ ที่จะได้รับผลกระทบ

วัตถุประสงค์ของการปกป้องผู้เปิดเผยการกระทำผิดและการคุ้มครองพยานคือ

- สนับสนุนให้บุคคลเปิดเผยการกระทำผิด
- เพื่อให้แน่ใจว่าการเปิดเผยจะได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม
- เพื่อให้แน่ใจว่าจะต้องมีการปกป้องคุ้มครองพยานที่เหมาะสมในทุกกรณี

ปกติการรายงานหรือเปิดเผยการประพฤติมิชอบ จะใช้การรายงานตามกระบวนการทางการบริหารซึ่งเป็นช่องทางปกติ โดยสามารถรายงานให้กับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น หัวหน้า ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (เช่นกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม) ผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการจริยธรรม หรือองค์กรจริยธรรมภายนอก การรายงานหรือเปิดเผยการประพฤติมิชอบนั้น ข้อมูลที่เปิดเผยควรประกอบด้วย

- การประพฤติมิชอบในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่
- การบริหารที่เป็นอคติ หรือ (ล้มเหลว)

- การละเว้น ละเลย เพิกเฉย เลินเล่อ หรือการบริการที่ไม่เหมาะสม ทำให้สูญเสียเงินของแผ่นดิน
- การกระทำที่เป็นเหตุให้เป็นอันตรายต่ออนามัยสาธารณะ ความปลอดภัย หรืออันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนกระบวนการจะแตกต่างกันหากจากกระบวนการร้องทุกข์หรือร้องเรียน เช่น ในกรณีการชู้ฉุกคามหรือการดูหมิ่นเหยียดหยามกันในที่ทำงาน องค์กรควรกำหนดกระบวนการเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะและประกาศใช้อย่างชัดเจน

ประโยชน์ของกระบวนการ คือ บุคคลจะทราบว่ามีหน้าที่ความจำเป็นต้องรายงาน เปิดเผยจะต้องทำอะไร เพื่อให้แน่ใจว่าหน่วยงานจะสนับสนุนและปกป้อง กลไกจะต้องเป็นกลไกเชิงรุกตอบสนองต่อการเปิดเผยการกระทำผิดในกรอบของหน่วยงานในทางปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ทุกคนจะต้องรับรู้โดยทันที (อย่างเป็นทางการ) ว่าเมื่อเกิดข้อสงสัยว่าเกิดการคดโกง ประพฤติผิดควรต้องรายงานทันทีต่อหัวหน้าผู้บังคับบัญชาหรือผู้ได้รับมอบหมาย และผู้บริหารระดับสูง หรือคณะกรรมการจริยธรรมขององค์กร

การเปิดเผยการกระทำผิดเป็นสิ่งสำคัญ และผู้รับรายงานควรให้คำแนะนำผู้เปิดเผยถึงการตรวจสอบและสิ่งที่หน่วยงานจะสนับสนุนและคุ้มครอง

เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเปิดเผยการกระทำผิดได้ ดังนี้

- ๑) การประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ป.ป.ช.
- ๒) การบริการที่ผิดพลาดโดยกระทบกับผลประโยชน์ของผู้อื่น
- ๓) การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือบริหารโดยมิชอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรของรัฐ หรือผู้รับจ้างจากรัฐเป็นผลให้งบประมาณถูกใช้สูญเปล่า
- ๔) การกระทำของบุคคลเป็นผลให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยกับสาธารณะ หรือกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยการกระทำผิดบางประเภทอาจจะไม่ได้รับการคุ้มครอง เช่น การเปิดเผยต่อสื่อมวลชนการเปิดเผยที่ก่อให้เกิดคำถามต่อความเป็นธรรมของรัฐบาลการเปิดเผยนโยบายของหน่วยงานหรือการเปิดเผยเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษทางวินัย

นโยบายและกระบวนการในการเปิดเผยจะต้องครอบคลุม :

- เนื้อหาในการเปิดเผย
- การเปิดเผยจะทำได้ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร
- ใครบ้างที่จะเป็นผู้เปิดเผย

- เปิดเผยต่อใคร
- เครื่องมือทดสอบและการตรวจสอบการเปิดเผย
- กลไกในการสนับสนุนและปกป้อง
- กระบวนการตรวจสอบ
- บทบาทในการบริหารและความรับผิดชอบ

การให้ความสำคัญกับการรายงานและวิธีการรายงานที่ยืดหยุ่น :

มาตรฐานทางจริยธรรมต้องกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทุกคนเปิดเผยข้อสงสัยเกี่ยวกับการคดโกงหรือการให้บริการที่ไม่เป็นธรรมการจัดการเกี่ยวกับการรายงานควรยืดหยุ่น เช่น การรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หรือคณะกรรมการจริยธรรม ที่สามารถไปพบปะหรือรายงานได้นอกสถานที่ หรือรายงานต่อองค์กรอิสระ เช่น ป.ป.ช. ป.ป.ท. ผู้ตรวจการแผ่นดิน

การผลักดันให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ :

หน่วยงานต้องรับผิดชอบต่อในทางปฏิบัติให้การเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะได้รับการคุ้มครองอย่างเชื่อมั่นได้ และข้อมูลบุคคลต้องเก็บเป็นความลับ ปกติหน่วยงานต้องพัฒนานโยบายกระบวนการในการให้คำแนะนำต่อผู้บริหารให้ตระหนักในความสำคัญ สนับสนุนและปกป้องคุ้มครองพยาน และควรมีการอบรมพิเศษแก่หัวหน้าและผู้บังคับบัญชา

ดัชนีวัดความสำเร็จ พิจารณาได้จาก :

- มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงหรือมีเครือข่ายสนับสนุน
- มีโปรแกรมเฉพาะสำหรับการสนับสนุนภายในองค์กรและการปกป้องคุ้มครอง
- ให้การฝึกอบรมการตรวจสอบสืบสวนแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
- การให้คำปรึกษาแนะนำหรือการสนับสนุนทางจิตใจ อารมณ์แก่ผู้เปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะ
- มีเครือข่ายสนับสนุนอย่างไม่เป็นทางการ ผ่านการพบปะ สันทนาการกับผู้เปิดเผยคนอื่น ๆ

บทบาทสำคัญของการบริหาร :

ผู้บริหารระดับล่างมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Public Information Disclose: PID) ช่วยให้เกิดความตระหนักรู้ขององค์กร และให้เห็นว่าไม่เป็นอุปสรรคในการรายงานของผู้เปิดเผย ผู้อำนวยการจะเป็นผู้ได้รับข้อมูลและจัดการกับการร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลการตรวจสอบ และรับผิดชอบโดยตรงต่อผลที่จะเกิดต่อทีมงาน บทบาทสำคัญที่สุดที่ได้จากการวิจัย คือการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการรายงาน

สัมพันธภาพระหว่างเจ้าหน้าที่ หลังจากรายงานการกระทำผิดและภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญมาก ในการสร้างบรรยากาศในที่ทำงาน ผู้บริหารจะต้องสามารถคาดการณ์การตอบสนองของเจ้าหน้าที่และผลที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบต่าง ๆ

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องไม่คุกคามหรือทำให้ผู้เปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะกลายเป็นเหยื่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องปกป้องและรักษาความเชื่อมั่นให้แก่บุคคลที่เปิดเผย หรือผู้ต้องสงสัยในการเปิดเผย ให้ความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นความลับซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการลดแรงต่อต้าน หากสิ่งที่เปิดเผยบางส่วนหรือทั้งหมดรั่วไหลออกไปเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเข้าไปจัดการโดยเร็ว เพื่อลดปฏิกิริยาทางลบและป้องกันผู้ต่อต้านเท่าที่จะทำได้

การพัฒนาการตระหนักรู้และทักษะการสนับสนุน :

จัดโปรแกรมการพัฒนาเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญและผลักดันให้เกิดทัศนคติทางบวกต่อการเปิดเผยข้อมูล โดยอธิบายว่า ทำไม ต้องเปิดเผย และ อะไร จะเกิดขึ้นเมื่อเจ้าหน้าที่เปิดเผยการกระทำผิด จัดให้มีการฝึกอบรม พัฒนา การตัดสินใจเชิงจริยธรรม (ethical decision making) แก่เจ้าหน้าที่ หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้า ผู้บริหาร รวมทั้งต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะเฉพาะ ในการรับข้อร้องเรียน การรายงาน การเปิดเผย และจัดการกับการเปิดเผยข้อมูล รวมทั้งทักษะในการสนับสนุนและปกป้องคุ้มครองพยาน

เป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการที่ดี (Best- practice target) :

หน่วยงานควรสร้างกลไกในการสนับสนุนและปกป้องคุ้มครองผู้เปิดเผยข้อมูล มีนโยบายและกระบวนการเพื่อลดกฎเกณฑ์ที่มากเกินไป และส่งเสริมให้คนกล้าเปิดเผยและรายงานข้อสงสัยเกี่ยวกับการบริหารที่ไม่เป็นธรรมหรือการคดโกงและการทุจริต

จัดทำกลไกสนับสนุน (robust support) เพื่อลดการรายงานและการรับรู้ที่ผิดพลาด ให้คำปรึกษาการเปิดเผยพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดที่เหมาะสม และปกป้องการต่อต้านที่จะมีต่อผู้เปิดเผย

โครงสร้างการรายงาน หรือเปิดเผยผลประโยชน์สาธารณะ ควรเหมาะสมกับโครงสร้างธรรมชาติ และขนาดขององค์กร

นโยบาย โครงสร้างและกระบวนการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ต้องได้รับทราบโดยทั่วกัน

มีหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อให้แน่ใจว่าการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะจะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. การให้ – การรับของขวัญและผลประโยชน์

หลักการและแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

เจตนารมณ์

เนื่องจากความเชื่อถือว่าความไว้วางใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่ โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล หากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำหน้าที่ถือว่าเป็นการประพฤติมิชอบ ย่อมทำลายความเชื่อถือว่าความไว้วางใจของประชาชน กระทบต่อความถูกต้องชอบธรรมที่องค์กรภาครัฐยึดถือในการบริหารราชการรวมทั้งกระทบต่อกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

๑. ของขวัญและประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใด ๆ (เงิน ทรัพย์สินสิ่งของ บริการหรืออื่น ๆ ที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และหรือได้รับที่นอกเหนือจากเงินเดือน รายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

๒. ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใด สามารถตีค่าตีราคาเป็นเงิน หรืออาจไม่สามารถตีค่าตีราคาได้

๓. ของขวัญที่สามารถคิดราคาได้ (Tangible gifts) หมายถึงรวมถึง สินค้าบริโภค ความบันเทิง การต้อนรับ ให้ที่พัก การเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น ตัวอย่างสินค้า บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ และเงิน เป็นต้น

๔. ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible gifts and benefits) หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใด ๆ ที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้ อาทิเช่น การให้บริการส่วนตัว การปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัว การเข้าถึงประโยชน์ หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่น ๆ

รายละเอียดต่อจากนี้เป็นข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับการให้-รับของขวัญและหรือผลประโยชน์อื่นใดในทางปฏิบัติ

เราจะจัดการอย่างไร

การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ มี ๓ คำถาม ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญและหรือผลประโยชน์คือ

- ๑) เราควรรับหรือไม่
- ๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่
- ๓) เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่
- ๔) การฝ่าฝืนกฎนี้มีโทษอย่างไร

๑. เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตามมีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

(๑) ถ้าเป็นการให้เงิน ท่านจะต้องปฏิเสธ ไม่ว่าจะ เป็นโอกาสใด ๆ การรับเงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น ล็อตเตอรี่ หุ่น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน

(๑.๑) การถูกเสนอสิ่งใด ๆ นอกเหนือจากเงินนั้นสิ่งที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจคือ

- ทำไมเขาจึงเสนอให้ เช่น ให้แทนคำขอบคุณการเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่

- ความประทับใจของท่านต่อของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต

(๑.๒) ถ้าท่านทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง อ่อนไหว หรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษเช่น งานตรวจสอบภายใน และงานตรวจคุณภาพต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติ อนุญาตต่าง ๆ ฯลฯ ท่านจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้ มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น

๒) การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะ แล้ว

ผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกลายเป็นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

การขัดแย้งการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบ และการทุจริตคอร์รัปชัน ในแต่ละส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเอง โดยส่วนราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบ ควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ

หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใด ๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเอง เหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือว่าไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐ และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

ประการสำคัญ สมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบ และแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เทียบธรรม ตลอดเวลาที่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐ

**ไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นจะมีค่าเพียง
เล็กน้อยก็ไม่ควรรับ เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันหรือ
พันธะกับผู้ให้ และอาจก่อให้เกิดความ
เสื่อมศรัทธาต่อประชาชน**

๒. เราต้องรายงานหรือไม่

การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ตัดสินใจจากหลักการต่อไปนี้

(๑) ธรรมชาติของผู้ให้ : พิจารณาตามกฎหมายกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะมาทำการค้า การสัญญาว่าจะให้-รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาตหรือรับการตรวจสอบด้านต่าง ๆ ฯลฯ

หน่วยงานควรกำหนดนโยบายด้านนี้ให้เคร่งครัดและมีกระบวนการที่ช่วยให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ต้องมีการลงทะเบียนรับอย่างเป็นทางการ

(๒) บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กร : ถ้าข้าราชการนั้น ๆ ทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือไว้วางใจเป็นพิเศษ และหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กร และระดับบุคคล อาทิเช่น งานตรวจสอบ งานจัดซื้อจัดจ้าง การให้ใบอนุญาต ยึดใบอนุญาต ฯลฯ ควรให้แน่ใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กรมีความเที่ยงธรรมและจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย แม้ว่าหน่วยงานของท่านมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ และมีได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ ท่านควรดำรงความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้น ๆ

หลักการการกำหนดว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์อื่นใดควรต้องรายงานหรือไม่ ควรจะต้องให้องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่ หรือควรตกเป็นของข้าราชการ ให้เทียบกับค่าตามราคาตลาดโดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

แนวพิจารณาในทางปฏิบัติ

๑. ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูปเครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กหรือเป็นเรื่องเล็กน้อย ของขวัญนั้น ๆ ย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กรไม่ว่าจะมีค่าราคาเท่าใด

๒. ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐.- บาท ไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

๓. ของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐.- บาท ต้องรายงาน หน่วยงานและลงทะเบียนไว้ และเจ้าหน้าที่ที่มีความจำเป็นต้องรับ ให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่า สมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้น ๆ รับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่ หรือ ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะและหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานในขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงาน ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่เพื่อนร่วมงานให้เมื่อเจ็บป่วย ฯลฯ

๔. ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ คุณค่ารวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวในกลุ่มเดียวกัน หรือผู้ให้มีความสัมพันธ์กันหลาย ๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐.- บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

๕. ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ คุณค่ารวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวในกลุ่มเดียวกัน หรือผู้ให้มีความสัมพันธ์กันหลาย ๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐.- บาท ต้องรายงาน ของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

๖. ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ ได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการ แม้จะต่างคนต่างกลุ่มเพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐.- บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

๗. ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชนองค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอ บ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือน ก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบ และคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

๘. เงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ (เช่น หุ่น พันธบัตร ลีตเตอร์) ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ

๓. เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เอง หากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐.- บาท ถ้าเกินกว่านี้ ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น ๆ จะเก็บไว้เองได้หรือไม่ หรือเป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ และส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่าจะใช้ประโยชน์อย่างไร

๔. การฝ่าฝืนกฏนี้มีโทษอย่างไร

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น และพร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอาจถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน นอกจากนั้น หากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น ๆ เข้าข่ายการรับสินบน ฆ้อฉลทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่า ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น ๆ รับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรม ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

๕. แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ประเภทและตัวอย่างของผลประโยชน์ทับซ้อน

รูปแบบพฤติกรรมและการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นไปในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๑. การรับของขวัญหรือรับผลประโยชน์ คือ การรับของขวัญและและความสะดวกสบายที่เกินความเหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในการปฏิบัติงานในหน้าที่ การรับของขวัญ มีได้ในหลายรูปแบบ เช่น การลดราคาของที่ซื้อให้ การเลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือย ตลอดจน การให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ให้เอนเอียง หรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญนั้น

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญจากผู้บริหารของบริษัทเอกชน เพื่อช่วยให้บริษัทได้รับชนะการประมูลรับงานโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ การที่บริษัทแห่งหนึ่งให้ของขวัญเป็นทองคำมูลค่ามากกว่า ๑๐ บาท แก่เจ้าหน้าที่ในปีที่ผ่านมา และปีนี้เจ้าหน้าที่เร่งรัดคืนภาษีให้กับบริษัทนั้นเป็นพิเศษ โดยลัดคิวให้ก่อนบริษัทอื่นๆ เพราะคาดว่าจะได้รับของขวัญอีก การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปเป็นคณะกรรมการของบริษัทเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ และได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ จากบริษัทเหล่านั้น ซึ่งมีผลต่อการให้คำวินิจฉัยหรือข้อเสนอแนะที่เป็นธรรมหรือเป็นไปในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อบริษัทผู้ให้ นั้น ๆ เป็นต้น

๒. การหาประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัวหรือพวกพ้องจากตำแหน่งหน้าที่ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ ทำให้บริษัทตนเองหรือบริษัทครอบครัวได้รับงานเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน การที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาให้หน่วยงานต้นสังกัดซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง หรือบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่ ผู้บริหารหน่วยงานทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนา และดูงานกับบริษัท ซึ่งเป็นของเจ้าหน้าที่หรือบริษัทที่ผู้บริหารมีหุ้นส่วนอยู่ เป็นต้น

๓. การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การไปไปทำงานหลังออกจากงานเดิม โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง

ตัวอย่างเช่น การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ใช้อิทธิพล ที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานรัฐ รับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่ตนเคยติดต่อประสานงาน โดยอ้างว่าจะได้ติดต่อกับหน่วยงานรัฐได้อย่างราบรื่น การว่าจ้างเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณ มาทำงานในตำแหน่งเดิมที่หน่วยงาน โดยไม่คุ้มค่ากับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์และสุขภาพออกจากราชการไปทำงานในบริษัทผลิตหรือขายยา เป็นต้น

๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment of Moonlighting) คือ การเป็นที่ปรึกษา และการจ้างงานให้แก่ตนเอง รวมถึงการใช้ตำแหน่งสถานภาพการทำงานสาธารณะ ในการเข้าไปเป็นนายจ้างของภาคเอกชนหรือเป็นเจ้าของเอง นอกจากนี้ ยังรวมถึงการใช้เวลาและเครื่องมือของรัฐในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานด้วย

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้บริษัทเอกชนที่ว่าจ้างนั้นเกิดความน่าเชื่อถือกว่าบริษัทคู่แข่ง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอย่างเต็มที่ แต่เอาเวลาไปรับงานพิเศษอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานตามกฎหมาย การที่ผู้ตรวจสอบบัญชีภาครัฐรับงานพิเศษที่เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ที่ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบ เป็นต้น

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นในข้อมูลลับของทางราชการ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผย เพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องในการแสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบข้อมูลโครงการตัดถนนเข้าหมู่บ้านจึงบอกให้ญาติพี่น้องไปซื้อที่ดินบริเวณโครงการดังกล่าวเพื่อขายให้กับราชการในราคาที่สูงขึ้น การที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการขายโทรคมนาคมทราบมาตรฐาน (Specification) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวางโครงข่ายโทรคมนาคม แล้วแจ้งข้อมูลให้กับบริษัทเอกชนที่ตนรู้จักเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล เป็นต้น

๖. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ขั้บรถยนต์ของส่วนราชการนำน้ำมันในรถไปขายและนำเงินมาไว้ใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้ส่วนราชการต้องเสียงบประมาณเพื่อซื้อน้ำมันรถมากกว่าที่ควรจะเป็น พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการทุจริต เบียดบังผลประโยชน์ ของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐานลักทรัพย์

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อเรียกผลตอบแทนหรือประโยชน์ ต่อพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ

ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่นักการเมืองในจังหวัดขอเพิ่มงบประมาณเพื่อนำโครงการตัดถนน สร้างสะพานลงในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองเป็นชื่อสะพาน การใช้งบประมาณในการหาเสียง การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง เป็นต้น

แนวพิจารณาในทางปฏิบัติ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กล่าวถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of interest) หรือผลประโยชน์ทับซ้อน ไว้ดังนี้

กรรมการสถาบัน ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ต้องหลีกเลี่ยงและไม่เกี่ยวข้องในกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อในการตัดสินใจใด ๆ ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องยึดถือประโยชน์ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นสำคัญภายใต้ความถูกต้องตามกฎหมายและจริยธรรม

แนวปฏิบัติ

๑) ไม่เป็นกรรมการ หรือผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เว้นแต่เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าว โดยการมอบหมายของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๒) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา กับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือในกิจการที่กระทำให้แก่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นการแข่งขันกับพันธกิจของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ไม่ว่าจะทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดที่กระทำการอันมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้น หรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มอบหมายให้เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ถือหุ้น

๓) ไม่เข้าไปเสนอราคา หรือทำสัญญาเป็นผู้ขาย หรือผู้รับจ้างในการซื้อ หรือจ้างของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) รวมทั้งรับช่วงงานจากผู้ขายหรือผู้รับจ้างดังกล่าว ไม่ว่าจะกระทำในนามของตนเอง หรือในนามบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นใด ซึ่งตนเองรวมทั้งคู่สมรส เป็นกรรมการผู้จัดการหรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

๔) สร้างความมั่นใจต่อสาธารณะชนว่า การกระทำของเราจะไม่ได้รับอิทธิพลโดยผลประโยชน์ส่วนตัวและความสัมพันธ์ส่วนตัว

๕) หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อการดำรงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม หรือนำไปสู่การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม

๖) หลีกเลี่ยงกิจกรรมใด ๆ ที่ทำให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือการให้บริการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เสื่อมเสียชื่อเสียงประชาชนขาดความไว้วางใจ

๗) ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่ว่าจะ เป็นของขวัญ รางวัล ความก้าวหน้า หรือผลประโยชน์ในรูปแบบใด ๆ

๘) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในผลประโยชน์โดยยึดมั่นในประโยชน์ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และสาธารณะเป็นสำคัญ

ข้อพึงระวัง

๑) ผลประโยชน์ส่วนตัวที่มีผลกระทบต่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๒) งานส่วนตัวที่ใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือทรัพยากรของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๓) การทำธุรกรรม สัญญากับบริษัทหรือบุคคลที่ท่านหรือครอบครัวมีความสนิทสนมเป็นพิเศษ

๔) ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่อาจขัดแย้งกับภาวะหน้าที่ความรับผิดชอบ

ตัวอย่าง

ท่านจะปฏิบัติเช่นไรในกรณีต่อไปนี้

๑. เพื่อนสนิทของท่านเป็นผู้รับเหมาให้กับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ขวนท่านและครอบครัวไปทัวร์ต่างประเทศโดยออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ท่านจะตอบตกลงหรือไม่

คำแนะนำ

ปฏิเสธด้วยวิธีการที่สุภาพ หากไม่สามารถปฏิเสธได้ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาทราบรายละเอียด ทั้งนี้หากเป็นกรณีเชิญไปร่วมงาน ท่านควรใช้เงินของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยขออนุมัติให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่ได้มีการกำหนดไว้

๒. บริษัทที่เป็นผู้รับเหมาของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้เชิญท่านเข้าร่วมสัมมนาที่ต่างประเทศโดยผู้รับเหมาเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ตัวเครื่องบิน ที่พัก อาหารและให้เงินเบี่ยงเบนการเดินทางกับผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคน ท่านควรเข้าร่วมการสัมมนาครั้งนี้ หรือไม่

คำแนะนำ

ท่านต้องพึงระวังข้อเสนอที่ให้ประโยชน์มากกว่าที่ควรจะเป็น และควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการสัมมนานั้นเป็นไปเพื่อการศึกษา เพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ หรือเป็นการสมนาคุณคืนกำไรให้กับลูกค้า ไม่ควรเข้าร่วมการสัมมนาหากมีข้อเสนอที่ดูเป็นการจูงใจเกินกว่าปกติ แต่หากเป็นการสัมมนาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อองค์กร อาจขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาของท่านเป็นกรณีไป โดยต้องพิจารณาถึงประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ไม่ได้เป็นการให้เฉพาะกับท่าน
- ไม่ได้มีผลผูกพันกับ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
- ไม่ได้อยู่ในช่วงของการจัดซื้อจัดจ้างรายการที่เกี่ยวข้องกับการสัมมนาดังกล่าว

๓. ถ้าญาติของท่านเข้ามาประมุลงานกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยท่านไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเสนอว่าจ้างคัดเลือก ตัดสินใจหรืออนุมัติรายการ ท่านจะต้องแจ้งต่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยใช้แบบการเปิดเผยรายการ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรือไม่

คำแนะนำ

เนื่องจากท่านไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเสนอว่าจ้าง คัดเลือก ตัดสินใจ หรืออนุมัติรายการ ถือว่าไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ จึงไม่ต้องรายงานให้ทราบ

๔. บริษัทที่เป็นผู้รับเหมาของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้เชิญท่านเข้าร่วมงานเปิดตัวสินค้า โดยมีผู้เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก ภายในงานมีการแจกของที่ระลึก และเลี้ยงอาหารเย็น ท่านจะไปร่วมงานตามคำเชิญได้หรือไม่

คำแนะนำ

ท่านสามารถเข้าร่วมงานได้และสามารถรับของที่ระลึกได้หากของที่ระลึกนั้นมีมูลค่าไม่มาก และมีเจตนาจะแจกให้กับผู้เข้าร่วมงานทุกคน ทั้งนี้ระหว่างงานให้หลีกเลี่ยงการพูดคุยที่อาจทำให้เข้าใจได้ว่าท่านสนใจสินค้าหรืออาจสั่งสินค้านั้น

๕. ท่านต้องการสั่งซื้อสินค้าสำหรับตัวท่านเองจากผู้ผลิตรายหนึ่ง ซึ่งเป็นคู่ค้ากับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ซึ่งท่านทราบว่า หากมีการทำสัญญาโดยใช้ชื่อของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) แล้วจะได้รับส่วนลดมากกว่าปกติ ท่านจะสามารถใช้ชื่อสถาบันฯ ในการสั่งซื้อได้หรือไม่

คำแนะนำ

ท่านไม่สามารถใช้ชื่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการทำธุรกรรมใด ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ไม่ว่าในกรณีใด ๆ เพราะการกระทำเช่นนั้น อาจทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อได้ว่าเป็นการทำธุรกรรมกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และอาจเกิดความเสียหายกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้

ของขวัญ การเลี้ยง สินบน

สินบน หรือการรับของขวัญหรือของกำนัล การเลี้ยงหรือการรับเลี้ยง หรือประโยชน์อื่นใด กระทำได้ในวิสัยที่สมควร การเสนอให้หรือรับ ไม่สามารถทำได้และจะไม่มีที่ยอมรับในข้อเสนอหรือการจ่ายเงินที่ไม่สามารถชี้แจงเปิดเผยได้ ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดการลำเอียง ไม่ชอบธรรม อคติ หรือบุญคุณ และพนักงานจะต้องหลีกเลี่ยงการติดต่อใดที่อาจจะเป็นการเสนอให้หรือรับผลประโยชน์ และต้องมั่นใจได้ว่าการดำเนินการนั้นจะไม่ทำให้เกิดข้อครหาหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง แต่สามารถยอมรับได้ในกรณีที่มีผู้เสนอให้หรือเสนอให้ผู้อื่นในเรื่องการรับรองโดยอยู่ในขอบเขตที่จำกัดไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางการค้าโดยทั่วไป ทั้งนี้พนักงานต้องกรอกรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เมื่อมีการเสนอให้หรือรับการรับรองหรือของขวัญ โดยจะต้องให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณา ทบทวนเรื่องมูลค่าในสิ่งของที่นำมาเสนอให้แก่พนักงานว่าจะสามารถรับไว้ได้หรือไม่ ถ้ายังมีข้อสงสัยพนักงานควรสอบถามจากสำนักอำนวยการกลาง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้โดยตรง

แนวปฏิบัติ

๑) ไม่ใช้วิธีการรับหรือให้เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใดกับผู้หนึ่งผู้ใดที่มีเจตนาเพื่อชักนำให้กระทำหรือละเว้นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เทียงธรรม

๒) ไม่เรียกหรือรับเสนอเงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใดกับผู้เกี่ยวข้องจากการปฏิบัติงาน หรือผู้เกี่ยวข้องทางธุรกิจ เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิพิเศษที่ไม่ควรมี

๓) การใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงรับรองธุรกิจ และการใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติตามสัญญาทางธุรกิจเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ แต่ต้องใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล

๔) ไม่รับหรือให้ของขวัญของที่ระลึกที่อาจทำให้เกิดอิทธิพลในการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดโดยไม่เป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ หากจำเป็นต้องรับของขวัญของที่ระลึกที่มีค่าเกินปกติวิสัยจากผู้เกี่ยวข้องทางธุรกิจให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

๕) ไตร่ตรองเหตุผลก่อนรับของขวัญ การเลี้ยง แม้ไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท หากรับด้วย เหตุผล ต้องไม่มีข้อผูกพันใด ๆ ที่ทำให้เกิดผลเสียหายต่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๖) ก่อนการรับหรือให้ของขวัญ ของที่ระลึกควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายและข้อบังคับของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยสิ่งของหรือของขวัญที่ให้แก่นักในหน้าที่การงานควรมีราคาไม่มากและเหมาะสมในแต่ละโอกาส

๗) ไม่รับหรือให้ของขวัญ ของที่ระลึกเป็นเงินสด เช็ค พันธบัตร หุ้น ทองคำ อัญมณี อสังหาริมทรัพย์ หรือสิ่งของใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสด

๘) กรณีได้รับมอบหมายหรือได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ไปช่วยเหลือหน่วยงานภายนอก อาจรับเงิน สิ่งของ หรือของขวัญได้ตามหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานที่หน่วยงานภายนอกนั้นกำหนดไว้

ข้อพึงระวัง

๑) การติดต่อ หรือดำเนินธุรกิจกับบุคคลที่มีประวัติเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมทางธุรกิจ รวมถึงการให้หรือรับผลประโยชน์ที่ตามปกติไม่ควรจะได้รับจากบุคคลดังกล่าว

๒) การจ่ายเงินให้กับบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมนั้น เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิพิเศษที่ไม่ควรได้

๓) หลีกเลี่ยงการรับปากว่าจะทำหรือว่าจะให้เป็นข้อแลกเปลี่ยนต่อของขวัญ ของกำนัล สินบนใด ๆ

๔) การให้ของขวัญ ของที่ระลึกแก่ผู้บังคับบัญชา

๕) การรับของขวัญ ของที่ระลึกจากผู้ใต้บังคับบัญชา

๖) การรับสิ่งของหรือของขวัญที่ไม่มีที่มาหรือเหตุผลในการให้ที่แน่ชัด

๗) การรับหรือให้สิ่งของหรือของขวัญที่มีมูลค่าเกินกว่าปกติที่ควรได้รับหรือกำหนดไว้ตามระเบียบของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ตัวอย่าง

ท่านจะปฏิบัติเช่นไรในกรณีต่อไปนี้

๑. ในวันปีใหม่มีผู้ขายสินค้าได้นำของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ท่านตามธรรมเนียมปฏิบัติ แต่เมื่อรวมหลาย ๆ รายแล้วทำให้ท่านได้รับของขวัญเป็นจำนวนมาก

คำแนะนำ

ปรึกษาผู้บังคับบัญชาของท่านถึงความเหมาะสม โดยพึงระวังมูลค่าของขวัญแต่ละรายว่า อยู่ในวิสัยที่รับได้หรือไม่ การรับของนั้นทำให้เกิดภาระผูกพันต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือไม่ และการรับของจะมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ใด ๆ หรือไม่ เช่น กรณีอยู่ในช่วงระหว่างการจัดหาและท่านเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ เป็นต้น ต้องปฏิเสธการรับและส่งคืนผู้ให้ทันที กรณีที่ไม่อาจส่งคืนได้ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดพิจารณาโดยใช้แบบรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น หากผู้บังคับบัญชาสูงสุดพิจารณาว่าไม่สมควรรับไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ให้ส่งมอบให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ก่อน เพื่อดำเนินการจัดส่งหรือเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสม

๒. บริษัทผู้รับเหมาได้จัดงานเลี้ยงขอบคุณลูกค้าที่โรงแรม และได้เชิญท่านเข้าร่วมงานดังกล่าวในฐานะตัวแทนของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ท่านจะรับเลี้ยงครั้งนี้ได้หรือไม่ และหากท่านไปร่วมงานเลี้ยงและจับสลากได้รับของรางวัลเป็นบัตรกำนัลห้องพักโรงแรมระดับ ๕ ดาวแห่งหนึ่ง โดยมีมูลค่าประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ท่านจะสามารถรับได้หรือไม่

คำแนะนำ

ในตัวอย่างนี้แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ การรับเชิญไปงานเลี้ยง และการรับประโยชน์จากการจับสลาก ในกรณีที่ ๑ การพิจารณารับเลี้ยง พบว่าเป็นการเชิญทั่ว ๆ ไป และมีการเชิญลูกค้าอื่น ๆ ด้วย สามารถรับได้ แต่หากประเมินแล้วว่าการเลี้ยงดังกล่าวมีมูลค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องเสนอให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดพิจารณาอนุมัติส่วนกรณีของรางวัลที่จับสลากได้ในงานเลี้ยงท่านสามารถรับไว้ได้ เนื่องจากไม่ได้เป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจง (ถือเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป)

๓. หน่วยงานภาครัฐทำหนังสือเชิญท่านเป็นผู้บรรยายพิเศษในวันและเวลาทำงานปกติ และมอบเงินค่าตอบแทนให้ท่านจำนวนหนึ่งตามอัตราที่กำหนดไว้ ท่านจะสามารถเก็บเงินจำนวนนี้เป็นของตนเองได้หรือไม่

คำแนะนำ

ก่อนจะตอบรับเชิญต้องรายงานรายละเอียดรวมถึงค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับ (ถ้าทราบ) เพื่อขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาของท่านก่อน ในตัวอย่างนี้หากเป็นจำนวนเงินที่ไม่มากเกินไป และเป็นอัตราที่หน่วยงานนั้น ๆ กำหนดไว้เป็นมาตรฐานปกติอยู่แล้ว ท่านสามารถเก็บเงินจำนวนนั้นเป็นของตนเองได้

๔. ท่านสามารถรับเชิญไปร่วมท่องเที่ยว เล่นกอล์ฟจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้หรือไม่

คำแนะนำ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ค้า ผู้ขาย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในกรณีที่ท่านได้รับเชิญไปร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวหรือกอล์ฟ หรือกิจกรรมอื่น ๆ จากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

การทำธุรกรรม และการจัดซื้อจัดหา

การจัดซื้อจัดหาคงต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ซึ่งมีนโยบายปฏิบัติต่อกันในฐานะของคู่ค้าในทางธุรกิจที่เสมอภาคกัน เพราะเชื่อว่าเป็นส่วนสำคัญที่เอื้ออำนวยให้กิจการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ดำรงอยู่ได้และดำเนินการด้วยความเป็นธรรมแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งนี้ในการตัดสินใจต้องคำนึงถึงความสมเหตุสมผลด้านราคา คุณภาพและบริการที่ได้รับ รวมทั้งต้องสามารถให้เหตุผลที่เหมาะสมได้เมื่อมีการตรวจสอบ ในกรณีที่ไม่แน่ใจให้ศึกษาระเบียบ กฎหมายของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการพัสดุอย่างละเอียด หรือสอบถามไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างหรือผู้บังคับบัญชาก่อนดำเนินการใด ๆ

แนวปฏิบัติ

๑) ในการจัดหาต้องผ่านขั้นตอนตามระเบียบ กฎหมาย และกระบวนการจัดหาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบอย่างเคร่งครัดโดยให้สอดคล้องกับอำนาจดำเนินการ

๒) ปฏิบัติงานตามระเบียบหลักเกณฑ์ขั้นตอนที่กำหนดในการทำธุรกรรมและการจัดซื้อจัดจ้างเมื่อมีเหตุสงสัยสอบถามผู้รอบรู้ด้านกฎหมาย ผู้มีประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ

๓) ในกรณีที่การจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย หรือไม่ผ่านหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องทำหนังสือชี้แจงที่มา วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และเหตุผลของการจัดซื้อจัดจ้าง นั้นไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ

๔) ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องในการจัดซื้อจัดจ้างกับคู่สัญญาที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง เช่น เป็นครอบครัวญาติสนิท หรือที่ตนเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วน

๕) การทำธุรกรรมต้องคำนึงถึงมูลค่า ราคา ที่เป็นไปตามกลไกตลาด ไม่เลือกปฏิบัติ หรือกีดกันการทำธุรกิจด้วยวิธีการที่ไม่ชอบธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๖) ไม่ใช้ข้อมูลภายในที่ได้ทราบอันเนื่องมาจากการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือแจ้งให้ผู้อื่นทราบ

๗) ในการจัดซื้อจัดจ้าง ให้พิจารณาเลือกนิติบุคคลเป็นอันดับแรก โดยหลีกเลี่ยงการติดต่อกับบุคคลธรรมดาเว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเฉพาะบุคคล หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการใด ๆ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๘) ไม่ทำความตกลงใด ๆ กับคู่ค้าหรือบุคคลใด ที่มีลักษณะเป็นลัดหรือจำกัดการแข่งขันทางการค้า

๙) หลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมที่อาจจะทำให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง แม้ว่าธุรกรรมนั้นจะทำให้ได้รับประโยชน์ก็ตาม

ข้อพึงระวัง

๑) การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ใช้หลักเกณฑ์หรือขั้นตอนตามระเบียบ

๒) ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นในการคัดเลือกผู้ขายสินค้าหรือบริการ เช่น การยอมรับของกำนันที่ไม่เหมาะสม

๓) การเลือกผู้ขายสินค้าหรือบริการที่เป็นญาติพี่น้อง หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด

๔) การไม่คำนึงถึงมาตรฐานต่าง ๆ ที่ผู้ขายสินค้าหรือบริการพึงมี เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร เป็นต้น

๕) การกระทำของคู่สัญญาที่สื่อให้เห็นว่าพยายามหลีกเลี่ยงระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง

ท่านจะปฏิบัติเช่นไรในกรณีต่อไปนี้

๑. เกิดการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจขัดแย้งกับผลประโยชน์โดยรวมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

คำแนะนำ

การจัดซื้อจัดจ้างที่อาจขัดกับผลประโยชน์โดยรวมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เช่น การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมเพื่อประโยชน์สูงสุดของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) การเลือกเจรจาตรงกับผู้ค้ารายหนึ่งรายใด หรือการต่ออายุสัญญากับผู้ค้า ผู้ขายรายหนึ่งรายใดออกไปเรื่อย ๆ โดยไม่เปิดประตูให้มีการแข่งขัน ก็ถือว่าเป็นการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจขัดกับผลประโยชน์โดยรวมของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๒. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ต้องการสั่งซื้อสินค้าอย่างเร่งด่วนโดยมอบให้ท่านมีอำนาจอนุมัติจัดซื้อรายการดังกล่าวและท่านมีเพื่อนสนิทขายสินค้าชนิดดังกล่าวอยู่ ทำให้ท่านสามารถจัดหาสินค้าได้รวดเร็วในราคาที่ไม่แพงกว่าที่เคยซื้อตามปกติ

คำแนะนำ

การอนุมัติและการจัดซื้อโดยบุคคลคนเดียวกันอาจทำให้เกิดข้อสงสัยเรื่องความเป็นธรรมในกรณีนี้ท่านต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ โดยให้ชี้แจงข้อมูลเหตุผลที่ชัดเจน โปร่งใส และต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนตามระเบียบ และไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดหานั้น

๓. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้สั่งซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศ และท่านได้รับแจ้งจากผู้ขายว่าเป็นธรรมเนียมที่จะให้ค่านายหน้าแก่ท่านในฐานะเป็นผู้จัดซื้อ ร้อยละ ๓

คำแนะนำ

ควรบันทึกแจ้งผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เห็นชอบเป็นหนังสือและเจรจาให้มีการคืนผลประโยชน์ค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้กับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๔. การจัดซื้อจัดจ้างโดยใช้วิธีการเจรจาตรงกับผู้ค้า ผู้ขายรายหนึ่งรายใด สามารถทำได้ในกรณีใดบ้าง

คำแนะนำ

โดยปกติการจัดซื้อจัดจ้างควรจัดให้มีผู้ประมูลอย่างน้อย ๓ รายขึ้นไป เพื่อก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี อย่างไรก็ตามหากการประมูลนั้น เป็นรายการจัดซื้อจัดจ้างอันเป็นลักษณะเฉพาะ เน้นเทคโนโลยี หรือเน้นความรู้เฉพาะ (know how) โดยไม่มีผู้ค้า ผู้ขายรายอื่นสามารถกระทำได้ หรือมีเหตุผลอื่นอันพิสูจน์เป็นที่ยอมรับได้ตามข้อกำหนดในระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) การจัดซื้อจัดจ้างโดยการเจรจาตรงกับผู้ค้า ผู้ขายรายหนึ่งรายใด ก็สามารถกระทำได้

๕. บริษัทผู้ประมูลรายหนึ่งได้เสนอให้ท่านไปเยี่ยมชมกิจการผลิตอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่ต่างประเทศ โดยยื่นดีออกค่าตัวเครื่องบิน ที่พัก ตลอดจนค่าอาหารทั้งหมดให้ท่านควรรับข้อเสนอแนะหรือไม่

คำแนะนำ

กรณีนี้อาจเป็นการให้เพื่อหวังผลประโยชน์ของผู้ประมูลรายนั้น ท่านไม่ควรรับข้อเสนอเพราะอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการจัดซื้อจัดจ้าง และควรชี้แจงให้ผู้ประมูลรายนั้นทราบว่า สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีนโยบายไม่รับของขวัญ การเลี้ยง และสินบนจากผู้ใด ซึ่งในกรณีนี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกจัดซื้อจัดจ้างที่ทำให้ขาดความโปร่งใสและความเท่าเทียม

๖. บริษัทจากต่างประเทศได้เสนอขายเครื่องจักรในราคาที่ถูกกว่าการจัดหาจากผู้ผลิต โดยตรงท่านจะสามารถซื้อเครื่องจักรนี้ได้หรือไม่

คำแนะนำ

ท่านสามารถซื้อเครื่องจักรได้ โดยต้องผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างปกติ แต่ต้องตรวจสอบรายละเอียดให้ถี่ถ้วน เพื่อให้มั่นใจว่าได้เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับจำนวนเงินที่จ่ายไป และการทำสัญญาต้องรัดกุมว่าไม่ได้เป็นเครื่องจักรที่ได้มาโดยการกระทำผิดกฎหมาย โดยอาจตรวจสอบผ่านหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กรมศุลกากร หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

ข้อมูล ความลับ การสื่อสาร

การเปิดเผย ความโปร่งใส และการสนองตอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย เป็นหลักการที่สำคัญที่จะทำให้สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) บรรลุความสำเร็จ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในการรักษาความลับทางการค้า การสื่อสาร เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ต้องเป็นการสื่อสารทั้งสองทางที่ชัดเจนและในเวลาที่เหมาะสม

เพื่อหลีกเลี่ยงความเคลือบแคลงสงสัยและความสับสน กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ต้องรักษา และใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) อย่าง ระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร ข้อมูลที่เป็นความลับมิให้รั่วไหลไปยังบุคคลที่ไม่ เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือผู้มีส่วนได้เสียและไม่นำข้อมูลภายในสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หาประโยชน์ให้แก่ ตนเองหรือผู้อื่นหรือเอาเปรียบผู้อื่น การให้และเปิดเผยข้อมูลกับบุคคลภายนอกต้องให้ข้อมูลอย่าง ครบถ้วน ถูกต้อง เท่าเทียม ทันต่อเหตุการณ์ ไม่เกินจริง ทั้งที่มีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ผ่านหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่สาธารณชน สร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

แนวปฏิบัติ

๑) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือนโยบายว่าด้วยข้อมูล ข่าวสารของภาครัฐและของสถาบัน คุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๒) นโยบายการเปิดเผยข้อมูลการจัดการ ข้อมูลส่วนใหญ่สามารถเปิดเผยให้พนักงาน สามารถหาข้อมูลที่มีอยู่ได้อย่างอิสระ ในการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกก็ถือปฏิบัติในลักษณะ แบบเปิดเผยและเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์ เจ้าหน้าที่สามารถศึกษาวิธีการตัดสินใจเหล่านั้นได้อย่าง เปิดเผยด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง

๓) ต้องแน่ใจว่าเอกสารที่อยู่ในการดูแลของตนจะถูกเก็บรักษาไว้ในที่ที่ปลอดภัย อย่างระมัดระวัง และแน่ใจว่าการจัดเก็บได้แยกหมวดหมู่ไว้อย่างเหมาะสม ง่ายต่อการเรียกใช้งาน การเก็บรักษาข้อมูลต้องดำเนินการตามกำหนดเวลา และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๔) ต้องระมัดระวังเรื่องข้อมูล ไม่ว่าจะโดยทางวาจาหรือการเขียน เพราะเมื่อข้อมูลออกไป นอกองค์กรอาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ หรือเป็นเหตุให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของสถาบันคุณวุฒิ วิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๕) การปกป้องความลับข้อมูลส่วนบุคคล หากพนักงานเชื่อว่าตนเองถูกละเมิด ควรรายงาน ผู้บังคับบัญชาของตนเอง

๖) การใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ต้องไม่ใช่โดยวิธีการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย และใช้เพื่อประโยชน์ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เท่านั้น ห้ามใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๗) ใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่

๘) การสื่อสารระหว่างกันต้องเป็นไปตามความเป็นจริง และคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการทบทวน ตรวจสอบแนวทางการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ

๙) ไม่นำเสนอสิ่งนี้อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เช่น สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ การเมือง ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเพศ หรือเรื่องที่ขัดต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม

๑๐) เอกสารสำคัญและข้อมูลที่เป็นความลับ จะต้องได้รับการดูแลด้วยวิธีการเฉพาะที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับ แต่ละชนิด หรือประเภทของข้อมูล เมื่อพ้นช่วงระยะเวลาที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลหรือเอกสาร พนักงานที่เกี่ยวข้องต้องดูแลให้มีการทำลายด้วยวิธีที่เหมาะสมถูกต้องกับข้อมูลหรือเอกสารแต่ละประเภท

๑๑) ในการรายงานงบการเงิน หรือรายงานใด ๆ ที่ต้องส่งถึงหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอก พนักงานที่เกี่ยวข้องต้องมั่นใจว่าได้รายงานหรือเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้อง

๑๒) ส่งเสริมการนำเสนอในเชิงบวกมากกว่าการนำเสนอในเชิงลบ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของสังคม

ข้อพึงระวัง

๑. การสื่อสารที่ไม่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าและคุณภาพที่แท้จริงของสินค้าหรือบริการ

๒. การสื่อสารที่เกินจริงในเชิงมุ่งให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดในแง่คุณภาพสินค้าหรือบริการ

๓. การนำข้อมูลขององค์กรไปให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๔. การเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลโดยทั่วไปโดยไม่ทราบความสำคัญของข้อมูล

๕. การจัดทำข้อมูล เอกสาร หรือรายงานทางการเงินที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

๖. การขาดมาตรการป้องกันความเสี่ยงในการจัดการกับข้อมูลเพื่อไม่ให้ถูกทำลายหรือเกิด

การสูญหาย

๗. การทำลายเอกสารโดยไม่ทราบรายละเอียดของเอกสารที่จะทำลาย

๘. การบันทึกคำกล่าวที่เป็นเท็จ หรือข้อเท็จจริงที่ไม่มีหลักฐานอ้างอิง

ตัวอย่าง

ท่านจะปฏิบัติเช่นไรในกรณีต่อไปนี้

๑. ช่วงสิ้นปีมีการทำ ๕ส ในหน่วยงานของท่าน ซึ่งเอกสารส่วนใหญ่เป็นเอกสารทางด้านบัญชี ท่านได้รวบรวมเอกสารที่เกินอายุต้องเก็บตามกฎหมาย เพื่อนำไปทำลายทั้งกล่องจะต้องปฏิบัติอย่างไร

คำแนะนำ

ควรต้องตรวจสอบเอกสารทั้งหมดและจัดทำรายการหรือบัญชีเอกสารที่ทำลายไว้เป็นหลักฐานก่อนทำลาย เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีเอกสารที่ยังไม่ครบอายุทำลายหลุดรอดไป

๒. กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานที่ลาออกไปแล้ว ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับนานเท่าใด หากไม่ปฏิบัติตาม จะมีผลเช่นใด

คำแนะนำ

กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานที่ลาออกไปแล้ว ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ตลอดไป โดยเฉพาะหากเปิดเผยแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๓. พนักงานที่นำข้อมูลลับของบริษัทไปเปิดเผย มีความผิดอย่างไรบ้าง

คำแนะนำ

การนำข้อมูลลับขององค์กรไปเปิดเผยเป็นการทำผิดจริยธรรมการดำเนินงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และผิดวินัยพนักงาน จึงจะต้องถูกพิจารณาโทษทางวินัยตามความร้ายแรงหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

๔. ผู้บริหารที่รับผิดชอบหน่วยงานนั้น ๆ สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบกับบุคคลภายนอกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานได้หรือไม่

คำแนะนำ

สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบได้ โดยต้องไม่เกินจริง หรือเกินความจำเป็นและต้องคำนึงว่าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรหรือผู้มีส่วนได้เสีย หรืออาจทำให้เข้าใจว่าเป็นความพยายามหรือจงใจให้หลงผิดได้

๕. หากท่านทราบว่า สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จะไปลงทุนซื้อที่ดินแห่งหนึ่ง และท่านได้ไปซื้อที่ดินไว้ก่อนเพื่อเก็งกำไร พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นผิดจริยธรรมการดำเนินงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) หรือไม่

คำแนะนำ

พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นผิดจริยธรรมการดำเนินงานสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เนื่องจากเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยอาศัยข้อมูลภายใน ซึ่งการหาประโยชน์จากข้อมูลภายในรวมถึงการหาประโยชน์ใด ๆ ให้แก่ผู้อื่นด้วย โดยอาศัยข้อมูลภายในที่ได้ล่วงรู้มาจากการปฏิบัติหน้าที่

๖. บุคคลภายนอกที่ท่านรู้จักได้ติดต่อท่านเพื่อขอข้อมูลชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ของพนักงานในหน่วยงานของท่านโดยแจ้งว่าต้องการจะนำไปใช้ในการติดต่อ เพื่อเสนอขาย สินค้าหรือบริการต่าง ๆ เช่น บัตรเครดิต การให้กู้ยืมเงิน ท่านจะปฏิบัติเช่นไร

คำแนะนำ

ถึงแม้ว่าข้อมูลชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ จะเป็นข้อมูลที่ทราบโดยทั่วไปในหน่วยงาน ยังคงถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนเปิดเผยเว้นแต่เป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ท่านจึงไม่ควรให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอก

๖. บทสรุป

ความเชื่อใจไว้วางใจ และจริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดี เมื่อท่านเป็น เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด ท่านถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจ โดยปราศจากอคติท่านถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหารางวัลหรือผลประโยชน์ในรูปแบบใด ๆ นอกเหนือจาก เงินเดือนและผลประโยชน์ที่รัฐจัดให้

แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ ซึ่งถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรมีขอบเขตในการรับเสมอ การฝ่าฝืนขอบเขตด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม จะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการทุจริต และทำลาย ชื่อเสียงของท่าน รวมทั้งองค์กรของท่านเอง